

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy órára helyben	1 "

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadjunk.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénuteza 16. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadó hivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wallzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilvántári cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap
1873 második félévi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órára	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadjunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után szeptembertől szolgálnak.

Hirdetési rovatunkban a t. cz. gyáros, iparos és kereskedő urakat azon előnyben részesítjük, hogy nagyobb és éven át többször megjelenendő hirdetményeiket fele árban közöljük.

A „KELET” kiadóhivatal

Magyarország területi felosztása.

II.

(A.) A legelső kezdeményező e kérdésben is József császár volt, ki Erdélyt minden nemzeti és más tekintetek mellőzésével arányos és lehetőleg központosított megyékre osztotta.

Mi úgy hisszük, miszerint az illető urak ezen rendelet birtokában vannak s ennek nézetünk szerint legtöbb hasznat vehetik, többet, mint az azután e tárgyban készült előmunkálatoknak, mert a későbbiek már mind sokkal

inkább alá vannak vetve a különböző oldalról jött pressióknak.

József császár ezen reformjának is az volt sorsa a mi a többinek, t. i. maga vont az vissza.

Ő nem tartozott az alkotmányos érzelmű uralkodók közé és sokkal radicalisabb természetű reformator volt, hogysem a parlamenti tanácskozással lassu menetét szerethette volna s hogysem képes lett volna a létező körülményekkel transzignálni.

Erdély ellenben a fejedelmek korszaka óta megszokta az alkotmányos jogok élvezetét s ennél fogva még ez üdvös reformot sem fogadta szívesen absolutisták alakban; de ezen kívül a három teljesen egyenjogú nemzet féltékenysége sem mozdította elő nemzeti tevékenetét, melytől felosztását Erdélynek.

S pedig meggyőződésünk szerint, ha József ezen felosztása megmaradhatott s gyökeret verhetett volna, ma sokkal testvériesebben élnének vegyesen lakó különböző ajku polgártársaink s több nemzeti előítéletektől mekcedünk volna meg.

Sikerülni fog-e a miniszter urnak és a háznak egy teljesen haszonvehető munkát készíteni, vagy talán férc-munka válik az egészből a különböző érdekek nyomása és legyegetése következtében, ez főleg a képviselő urak magatartásától függ.

Ha nem faragnak ebből is pártkérdést, vagy nemzeti és törzsi toronypert, ha a képviselő urak keveset beszélnek hazai, a tökéletest legalább megközelítő jót reménylhetünk.

József császár után az 1810—11-iki országgyűlése foglalkozott Erdély területe új felosztásával.

Készült is e tárgyban törvényjavaslat.

A t. javaslat megapasztja ugyan a törvényhatóságok számát, de kiköti, hogy a képviselők száma ne apasztassék.

Ezen aggodalomnak akkor volt is alapja, mert Erdélyben az egy kamara rendszer volt életben, melyben a partiummal együtt tanácskozott összesen 16 követ s annyi királyi hivatalos, a hányat a kormánynak s a kormányzó szék javaslatára kinevezni tetszett.

Vilmos bement hátszobájába s magára zárta az ajtót. Vére már is feligazgatta a gyors utazás s az erőmegfeszítés által, melynek az előtt alá kelle magát vetnie, hogy munkáját végezvén, időt nyerhesen a városba utazásra, mely úgy is csak két napra vala terjedendő, e tudósításra oly lázas ingerültségbe jött s oly izgatottsággal lüktetett a vér ereiben, hogy csaknem az örülttség határán érzé magát.

Hasztalan kopogtatott ajtaján a jószívű tanácsosné, nem látta őt többé megjeleneni s miután eljárása felkötötte figyelmét, feleletül csak ezt nyerte: — Margit néne megvártatám szándékomat s nem megyek el hazulról, annyira fáradtnak érzem magam, az egész éjszakai utazás s több napig tartó megfeszített munka után hogy jobbnak látam leteküdni. — Tudom, nénikém lesz oly jó és kiment engemet.

Vilmos rá nem birta venni magát, hogy valakit csak lásson is, beszélni halljon — vagy bárkivel is közlekedjék, míg sorsa el nem döntve. S tán ez is vala a legokosabb, mit tehetett, hogy ez időközben magánosan, álom és félálomban-lét között töltse el.

Más nap reggel nyugodtabb kedélyvel állott az ablaknál s tekingetett át szomszédnőjéhez. Kilenz óra elmúlt volt s látta a Mária Lujza körvonala, a mint alá s fel járkált: ő is rég készen és rendben levén, hogy meglehesse látogatását, vette kalapját s gyors léptekkel haladt át az utcán s pár perc múlva azon hölgy előtt állott, kinek kezei között nyugodott itélete.

Láthatólag megrendülve — mint látszik nem várta őt ily korán — foglalt helyet a fiatal leány a díván egyik szögletében s könnyed kézmozdulattal intett Vilmosnak, hogy a másikban helyet foglaljon.

De Vilmos nem ült le oly távol tőle, szorosan mellette foglalt helyet s miközben megragadta kezét s övébe szorította, így szóla gyors, töredezett szavakban.

— Csak semmi további halogatás! hidd el, eléggé el vágyok már kinézni — szólj, oh szólj, remélhetem-e, hogy Mária Lujza nem fog engem megvetni?

Most már azonban ezen akadály sem fog utjokban állani képviselőinknek, mert ma már biztosítva vannak a nép jogai, két kamara rendszerünk van felelős kormánnyal, alsóházunk szabadon és tágalapu választó törvények mellett választott képviselőkkel áll, a kezdeményezés jogával kezében.

Az 1810—11 országgyűlést egy lassu absolutisták korszak követte s így ekkor sem lett semmi a törvényhatóságok czélszerűbb kikerekítéséről.

Most már mindezen akadályok megszűntek, s ha képviselőinknek lesz akaratjuk és kitartásuk, a rég óhajtott cél elérhető.

Legutoljára az 1841—43 erdélyi országgyűlés tárgyalta a kérdést, erről azonban közelebbről.

— A pesti „központi ellenzéki kör” által egybenívt, ugynevezett orsz. bankértekezlet 20-án egy felvált, a mint az előre volt látható. Az „Ellenér” egy szóval sem emlékezett meg a bankgyűlésről; a „Hon” még megelőző nap reggel ágítani igyekezett mellette, — Jókay Mór azonban, kit a gyűlés elnökül candidalt az előértekezlet, betegség miatt, a gyűlésen meg sem jelent; s azt így a balközép, melynek egyes hírlapírói a gyűlés mellett a „Hon”-ban oly nagyon tüzeskedtek — a szélsőbal zsákmányul engedte át. A beteg Matolay Elele, kit Jókai meg nem jelenése következtében, az elnöki székre ültettek, sajnálatra méltó resignációval teljesíté e megbízást; de midőn Gyalokay balközépi candidáltak az alelnökségre, ki a közjogi párttharozól lemondott a jelen voltak frenetikus zajjal tiltakoztak az ellen.

Ez jellemzi az egész gyűlést. Alelnök Simonyi, Ernő lón; — ő, ki csak az imént a képv. házban oly éles harczokat vívott a balközép ellen, s ki a balközépi frondeuroknak élén áll. Simonyi fel is használta a helyzetet, és az ellenzéki mokra-körök küldöttének falrengető előzárása között oly beszédet tartott, a minőt még ő sem mondott. Horn hasztalan kérte higgadságra a jelen voltakat; a szélsőbal orgáját már nem lehetett félbeszakítani. A gyűlés végén elfogadtak egy halvány határozati javaslatot, mely sehogys sem áll arányban Simonyi beszédével. A határozatban „tisztelettel” szólították fel a kormányt, azt — ki Simonyi szerint — „rablókat és tolvajokat kitüntet.”

Mária Lujza annyira reszketett, hogy az első percekben nem volt képes szóhoz jutni s pillantásában, egész lényében volt valami, mi eléggé világosan mutatta, hogy mi megy véghez szívében, annyira, hogy Vilmos merészsége legalább menthető vala, a mint gyön yör és reménységtől elragadtatva, kezét a hölgy dereka köré ölté, hogy keblére ölelve, megkimélje őt a vallomás zavarától.

De épen e mozdulat vala az, mi Mária Lujzával egész súlyával éreztette e pillanat megmérhetlen fontosságát. E perc, — mely ha egyszer elrepült, soha többé, sem köny, sem megbánás által vissza nem hozható, — igen nagy volt arra, hogy azt oly könnyen el lehessen pazarolni; hisz egy egész élet felett határozott.

Megijedt, reszketett, — még nem volt elég ideje határozni. Csaknem gyöngédtelenül taszította magát Vilmost.

— Mária Lujza! csak e szavakat tudá zavartan kiejteni Vilmos, de tekintetében anynyi szemrehányás feküdt, hogy a leány nem tudta kiállani s lesüté szemeit.

Néhány perc kínos hallgatás közt telt el. — Még nem volt elég időm a megfontolásra, tagolá végre a hölgy, zavarának sulya alatt.

— És mennyi idő kell még erre? kérde Vilmos nagy erőmegfeszítéssel, hogy nyugodtnak látszassék. Csak két napot mulathatok itt s merem reményleni, hogy kellemesebben fogom azt eltölthetni.

— Adjon ön — adjon ön időt, még holnap estig gondolkodásra.

— Tehát egész az utolsó percig! Oh Mária, ez nem segített, de alávetem magamat. Csak legalább akkor ne legyen több kifogás.

— Nem, nem! holnap határozom!

A becsületes tanácsosné részen állott s leste a percet, mikor szeretett kis mérnöke visszatér. Jól értette ő, miként áll a dolog; s a mint most Vilmost oly gyorsan visszajöni látta, nemcsak elszomódott, de igen bosszankodott is a „padlás szobái” erkélyes nagyságokra, a kik a helyett, hogy elége-

Kereskedelmi ügynökségek.

(Vége.)

De tovább tekintve s feltéve, hogyha most ügynökeink volnának, kik mind megbízóik intentióinak, mind pedig a fogyasztó közönség várakozásának megfelelően eljárni tudnának, s kik értenének is ahoz, hogy hogyan és miként kellene, habár eleinte némi fáradságos utanjárással, de utóbb maga a vállalkozás szelleméből folyó következtetéssel, a különböző irányokból megküldött áramintákból helyet-helyet egy-egy jól berendezett mintagyűjteményt alakítani s ezt állandó általános közkiállításra alkalmassá tenni, úgy, hogy a közönség is mentől könnyebben hozzáférhessen s azáltal magának ismeretet szerezhessen; ha tehát most afféle ügynökeink volnának, s a kik mind a mellett nem csak a behozatali, kereskedelmi árucikkekkel, hanem azzal kapcsolatban egyszersmind a hazai minden alkalmas kézmű, házipar, gazdasági s a t. fél- és nyers termékeinkből is; és ha továbbá csak 5—10 afféle állandó mintagyűjtemény kiállítás állna az ország végvidékein rendelkezésünkre elképzelhetni — kivált kivételi kereskedelmünkre nézve, hogy minő hatalmas emelytűt, közismertető és közvetítő factort nyernénk nek mi bennük már csak azáltal, hogy ott mind az iparos és gazda, mind a kereskedő és fogyasztó közönség, a kereskedési cikkek tulajdonságai és minőségei, a különböző piacok és árjegyzések, szóval minden statistikai adatok felől a megfelelő szükséges tájékoztatást és ismeret, a leghozzáférhetőbb uton és könnyen nyerhetné anélkül, hogy ez áldozatába kerülne! Mert, hogy nevezetesen kivételünk mind részünkről, mind a külföld részéről megbízható statistikai s több más szükséges adatok ismerete nélkül, annyira is felvirágozni és gyarapodni tudna, mint a mennyire voltaképp képes, arról most általános elmaradottságunknál fogva szó sem lehet; bármily fontos és elismerésre méltó a nemzetközi kiállítások végcéljaikban.

Azonban a nemzetközi kiállítások nem mindennapiak; sem pedig apránként, és folyamatosan nem mozdíthatik általok közvetlenül elő a közforgalom! Mig ellenben a fennmeltett állandó mintagyűjtemény kiállítások által egy égető szükség pótoltnak anélkül, hogy az az ország vagy kormánynak semminemű áldozatába is kerülne.

detek volnának, még visszautasítják a tisztességes ajánlatot, melylyel Vilmos hozzájuk közeledett.

— Gyere be Vilmos, jöjj bé, szóla az öreg nő s kinyitá az ajtót, épen midőn a mérnök már reménylő, hogy észrevétlen elsubhanhat előtte.

— Hagyja el néni, úgy hiszem legjobb lesz, ha magamba maradok most. Kissé zavart vagyok ma.

— Azt jól látom! S épen ez okon elnéző kell hogy légy egy öreg nő iránt, ha kissé toladokodnak látszik. — De elhidd, hogy én sem vagyok ma a legvigabb kedvemben! Kosarat adott? Sikerült volt a tanácsosnének Vilmost bevonni szobájába s betenni utána az ajtót.

— Nem határozottan, kedves néni; nem volt még elég ideje gondolkodni; hanem holnap este! ezzel barátságosan intett a nőnek.

— Aha! tudom én mi itt a bökkenő; még nem kapott választ Segerstadtból a bárónőtől. S az ő tanácsa nélkül Mária Lujza mit sem tesz.

— Tehát az én boldogságom ennek véleményétől függne? szóla Vilmos lángoló tekintettel.

— Ugy van! s miután az öreg már elment irodájába — nem várhatván reád a reggelivel — ülünk le ide egy kicsit a dívánra s beszéljünk pár okos szót. Lásd kedves kis mérnököm, én értem az efféle dolgokat és jól tudom, hogy a nagyságos asszony, ki mindig pártolta és elősegíté a malkolmanási „időszaki kerőt” nem lesz soha a te részedben.

Ez okon véleményem szerint, legokosabban teszed, ha az egész dolgot abban hagyod.

— Az lehetetlen! s annál több okom van reményleni, hogy ez esetben is nem fog semmire se menni, ama nagyságos mindenhatóság, miután a másikban sem tudott célt érni. Mária Lujza nem hagyja magát vezéreltetni, habár kér is tanácsot s meghallgatja is azt.

— De igen megteszi néha — s tán hajlamának ellenére is, mihelyt gőg és nagyravágás van a játkban.

— Gőg?

— Igen, igen! csak ne vörösdj úgy ki már! Magam is azt hiszem s velem együtt az egész vá-

„KELET” TÁRCZÁJA.

Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.

Írta: Flyaré-Carlén Emilia.

Első kötet.

(Folytatás.)

XI.

— Isten hozta, ezerszer isten hozta, kedves édes mérnököm! mondá Utter tanácsosné, miközben annyira megkedvelt fiatal szállóját, anyai szeretettel átölelé.

Ő is oly erőlyl szorítá karjai közé az éltes nőt, mi elég bizonyosságot teve tulfeszült érzelmeiről.

— Elég, elég, hisz halálra fojtasz! e szavakkal bontakozék ki karjai közül az öreg nő. De lám, lám, mily napbarnította lett a mi mérnökünk. Azt hiszem, volt mit kiállnod, midőn porban, hőségben kelle csatangolnod.

— Az igaz, nem épen legkellemesebben folytak mindig napjaim, kedves jó Margitnéne — hanem most legelőbb is gyorsan igyuk meg kávénkat, mert még fel kell öltöznöm s kimenni a városba.

— A városba? — igen, igen, azt hiszem nem messzire lesz az út! de kérlek, pihend ki előbb, magad egy kissé, mint okos emberhez illik.

— Nem, istenemre nem! én nem vagyok okos ezt átlátom, — de mennem kell! kiálta Vilmos, kit hasztalan akart a dívánra leérőszakolni. S a nyugtalan siető elrohant a tanácsosné és kávéja elől.

Szobájába érve, ott találta Károlyt egy kis lelkével kezében.

Rosz sejtelmétől megkapatva, kiragadta kezéből Vilmos, feltörte a pecsétet s ezt olvasá:

„Ma még ne — most lehetetlen! — Holnap délelőtt itthon leszek.

M. L.”

A mi pedig emez állandó mintagyűjtemény kiállítási és kezelési költségeit különösen illeti, az nem sok és másodszor a közvetítésből magából folyó úgy, hogy senki azokat meg nem érzi. Vegyük ezen állítás alapjául, kiindulási pontjául például a most fenforgó gyakorlatot és kereskedelmi szokást. — A ki ügynökét afféle áruminta kezeléssel megbizta, a melylyel forgalmat eszközölni remél, ha ez sikerül, kezelési költséggel sem tartozik, ha pedig nem sikerül, ez esetben a tárgy nagysága vagy tér és úrbeli kiterjedéséhez mért csekély kezelési díjt fizet. Vagy más szóval a kezelési költség mindég pozitív forgalom eredményéhez képest irányul; miből tehát világos, miszerint a kiállítás fenntartása magából a forgalomból közvetítés által eredményeztetik.

De valamint az említett állandó mintagyűjtemény kiállítás igen nevezetes, mind a bel, mind a kívüli úgy szintaz az átviteli kereskedelemre nézve is. Mert ha például Brassóban vagy bárhol az ország keleti véghatárain egy hasonló mintagyűjtemény kiállítás kapcsolatilag az imént említett ügynökségi intézménnyel léteznék, aligha akkor a dunafejedelemségek kereskedői Bécsbe és máshová szükségleteik fedezése és a jobb források kikutatása végett tovább mennének, ha mindazt, a miket keresnek, itt meg is találják.

És végül, az így berendezett ügynökségi és mintagyűjteményi intézmény kiváló figyelmet érdemel az által, hogy általa gyakorlati földmives, iparos és kereskedelmi nemzedéket nevelhetni házáknak.

Bukuresti szemle.

A romániai vörös epidemia ugyancsak folytatja garázdálkodásait hazánk és nemzetünk ellen, egyebek közt a vasúti összeköttetések miatt. Mintán kereskedelmi, hadászati sat. érveit a „Pressa“, nem tudnók megmondani hányad ízben semmivé tette, kétségbeesve a jövő felett Oroszországot hívja segítségül s figyelmezteti, hogy ébren legyen, mert az osztrák-magyar vasutak ellene vannak tervezve s hogy az valóságos háló, farkasverem azon esetre, midőn az orosz hadsereg a Dunán áthaladva Sumlára törekednék. „Flectere si nequeo superos“ itt is beteljesedik. . . Helyesen jegyzi meg a „Pressa“, hogy ilyen handabanda mellett Belgium és Schvájcz a szomszédhatalmakkal vasutaitak soha össze nem kötötték volna. A Romanulnak az is zokon esik, hogy miért írják önk az lapjaikban, miszerint a magyar érdekek kívánják ezen vasúti összeköttetéseket, de hát a román érdekek ép úgy kívánják-é? A Romanul kitűnő hadászati profétái — így nevezi őket a „Pressa“ — miután Russiát meglecselezte s miután kimutatják (?), hogy a magyar-román vasutak összeköttetése egyenesen Russia ellen van irányozva, irgalommal fordulnak Szerbia felé s egész atyai szívvél tanácsolják a szerbeknek, hogy örzékedjenek az osztrák-magyar vasutaktól. A Romanul monarchico-republikánusok Ausztria-Magyarország elleni dühe — írja a „Pressa“ — Szerbiában sem talál kegyelemre; ök üldözik (?) ezt a nagy birodalmat Ausztria-Magyarországot mindenütt s jó az Isten, hogy egykor darabokra fogják szétbördelni. „Bune Dumnezeu!!“ Ök a magyarok elleni dühökben azt szeretnék, hogy isolálja el magát Szerbia is, sőt megengedik magoknak magát Milán szerb fejedelmet is

ros, hogy jobb szerencsét nem tehetne a leány, mint minőt te ajánlasz neki. De mint mondtam, igen büszke vér foly ereiben. Kíváncsi vagyok rá, hogyan végződik a dolog?

A nagyravágás szelleme meglehetősen nagy kísértő.

Majd meglátjuk, majd meglátjuk!

— Ugy van, majd meglátjuk! viszonzá Vilmos, mi közben fölkelt, az ajtó felé haladott s kezét a kilincsre téve.

— Még csak egy szót, s erre kezet kell adnod, hogy megfogadod tanácsomat! folytatá a jó nő, miközben az ajtónál megragadta karját: Ha nem akarod, hogy saját hibád által elrontsd a dolgot, akkor ne ülj szobádban bezárkozva mint egy bűnös. ki itélet várja, — az mit sem használ, ezzel a leánynyal. Ellenkezőleg: járj mindenfelé a városban, elablak előtt s egyél-igylál, mint más becsületes ember s büszkén feltartott fővel, egyenesen járj, mintha nyársat nyel té volna; tégy látogatásokat, beszélj, nevetgélj, s úgy viseld magad mindenben, mintha eszed ágában sem volna, főbe löni magad azon esetben, ha történetesen kosarat kapnál holnap.

— Köszönöm a jó tanácsot, viszonzá Vilmos mosolyogva, megfogadom, bár mennyire le vagyok is sujtva a gond és aggodalomtól.

S Vilmos követé a Margit néne észélyes utasításait, ideje elég lassan töltt ugyan, de még sem volt oly nyomasztó, mint a teljes magánosság. Az utolsó fél nap még sem volt képes társaságban időzni, hanem alás fel járkálva szobájában, s szeméit csaknem változatlanul az óramutatóra szegyezve számoláta a percekét, míg el tűnhet órát.

— Már most csak eljött az est! kiálta izgatottan. Most el kell dölni sorsomnak!

(Folyt. köv.)

insultálni, azt állítván, hogy Ausztria a toskanai hercegezet akarja szerbfejedelmé tenni. „Lehetetlen — így kiált fel a Romanul — hogy Milán valaha szerepet játszassék. Nem leend képes gátot vetni amaz ambitionnak, mely őt data occasione visszaküldi Párisba, hogy ott tanulmányait bevégezze.

„Helyes és illemes dolog-e így beszélni — jegyzi meg a Pressa egy szomszéd nemzet fejedelmével a melylyel Romania mindig a legbarátságosabb viszonyban állott. Vajon mit mondanának szerb szomszédaink, midőn komolyan vennék e szemtelen szavakat, melylyel a Romanul a szerbfejedelem ellen magát kifejezi? Azonban meg vagyunk győződve, hogy sem szerb szomszédaink, sem a többiek nem veszik komolyan a Romanul illetlen kitérőseit.“ Még hozzá tette volna a Pressa, hogy itt Romániában sem beidritnek többé olyan organum piszkolódásaira, a mely előbbi rágalmait mindennap „kénytelen visszavonni s igaz van, midőn azt mondja a vörösekről, hogy az ilyen elvnlküli ellenzék nem érdemes egyébre mint mindenek megvetésére „Disprezcul tuturor.“! Legyen meggyőződve a Pressa, hogy a magyar nemzet e szavakat pártkülönség nélkül aláírja és a román vöröseket nagyon is jól ismeri.

A vasúti összeköttetések mellett fontos szerepet játszik itt most a lapokban a Dunán a vaskapu szirtjeinek szétrombolása. A ki életében csak egyszer haladott át a Duna scylla és karybidisén, midőn még sekélyes volt, soha sem feleli, hogy mennyire életkérdés a szorosnak kitisztítása a szomszédországokra nézve. Nem szölok a vörösekről, mert ezek nem széthányini, hanem égis szeretnék emelni e szirtet a Duna közepében, csak hogy magyar embert itt lejönni ne lássanak. A kormány és pártja azonban más nézetben van. Ök azt tartják, hogy Romania hozzájárult a szulina kitakarításához is és hozzá fog járulni a vaskapuéhoz is, csak hogy őt a hatalmak s közelebb Ausztria-Magyarország ne kerülje ki s meg is tette a kormány e végre a szükséges lépéseket mind Bécsben, mind Konstantinápolyban.

Károly fejedelem egész családjával fürdön van, de a napokban haza fog jöni a vörösek bosszúságára, a kik nem szeretnék többé, az egykor általok szerzett s kedvelt németet látni.

Mig önköztől ama szomorú hirt vesszük, hogy az aratás közepes termést sem adott itt a kormányt minden megyéből arról tudósítják, hogy az aratás kitűnően tört ki. Lám lám vörös urak, milyen jó lenne most a vasut, milyen sok szép magyar arany tűné meg az árendások és mosérok markát itt a Kárpátok aljában s nem kellene hamispénz csinálás mesterségéhez kezdeni. A kormány Jassyban és Bukarestben két igen szétágazó hamispénzcsináló kompaniát fedezett fel, a kik ügyesen utánózták a román rézpénzt az ugynevezett banya minden aprólékát Szép historia fog még ebből kikerülni.

A kitüntetést nyert erdélyi kiállítók névsora.

(Gr.) Mielőtt a hivatalos névjegyzék alapján szűkebb hazánk kitüntetett kiállítóit felsorolnánk, t. olvasóinkat az egyes kitüntetések rangsorozatával akarjuk megismertetni.

A díszokmány (Ehrendiplom) mint elsőrendű kitüntetés csak kiváló érdemek elismeréséül ífletett oda, nagy becsé már ebből is kitűnik, hogy mintegy 40,000 kiállító közül, csak négyszáztizenkilenc nyert díszokmányt.

A haladás érem (Fortschritts Medaille) oly tárgyak számára van fentartva, melyek a korábbi világkiállításokon bemutatottakkal szemben haladásról tanuskodnak.

Az érdemérem (Verdienstmedaille) kitűnő minőséget jutalmaz, a jó izlés érme (Medaille für guten Geschmack) csinos rendezést és kiállítást tüntet ki, a művészeti érem (Kunst Medaille) szobrászati és festészeti remekek díjazására van kitűzve. A közreműködők érme (Medaille für Mitwirkende) üzleti főnökök, vezetők egyáltalában a siker elérésében közreműködött egyének részére van fentartva.

A dícsérő oklevél (Anertienunsdiplom) azoknak szolgáltat elismerést, kik jeles tárgyakat állítottak ugyan ki, de versenytársaik mellett érdemérmeket nyerni képtelenek voltak.

A névsort csoportok szerint és betűrendben közöljük, mely betűrend azonban nem lehet teljesen szoros, mert a német eredeti szerint készült.

I. csoport bányászat és kohászat.

1) Bányászati s kohászati részvény társulat Brassón haladási érem.

2) Bányai igazgatóság m. kir. Kolozsvárt, haladási érem.

3) Díszeghy Lajos Abrudbányán aranyérem gyűjtemény, dícsérő oklevél.

4) Nemzeti muzeum Kolozsvárt közetek, dícsérő oklevél.

5) Plotzkerni vashámor Vajda-Hunyadon, dícsérő oklevél.

6) Rézgártás Balanbánya, érdemérem.

A közreműködők érmét nyerték: Benes Gyula a bányászati részvénytársulat igazgatója Brassón, Veres József, köszönbányaigazgatója Kolozsvári bányagazgatóságnál.

II. csoport: mezőgazdaság, szőlőszet és gyümölcsészet, kertészet, erdőszet és gazdasági gépezet.

1) Országos tébolyda Nagy-Szeben méhkas, dícsérő oklevél.

2) Apór Károly báró, Tófalva, gabna dícsérő oklevél.

3) Brassai (Kronstädter) József, Kolozsvárt gyümölcsészeti munka, kézirat és rajzok, dícsérő oklevél.

4) Erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása: gabona, tengeri, hüvelyesek és magvak: érdemérem.

5) Erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása: gyapjubundák, dícsérő oklevél.

6) Gross Lőrincz, Turban, kender, len és gabona: dícsérő oklevél.

7) Gust Henrik, Brassón serte, érdemérem.

8) Hessheimer Lajos Adolf, Brassón tapló és hamuszir, dícsérő oklevél.

9) Horváth János Brassón tap ósipkák, dícsérő oklevél.

10., Kleez György Petersberg (?) gabona, dícsérő oklevél.

11., Klein János, Brenndorf (?) buza, dícsérő oklevél.

12., Köcher N. Tartlan, selyem, dícsérő oklevél.

13) Liptai László, Székes-Mindszent, méhkas dícsérő oklevél.

14) Luckhardt Oszkár Brassó, pityóka, dícsérő oklevél.

15) Maager Károly, Brassó, kender, dícsérő oklevél.

16) Roth Mihályné, Nussbach (?) paszuly, dícsérő oklevél.

17) Streifert György, Marienburg, árpa, dícsérő oklevél.

18. Nagyszebeni gazdasági egyesület gyűjteményes kiállítása, gyapju és bundákért érdemérem.

19) Zell és Arzt, Brassó, roza, dícsérő oklevél.

III. csoport: vegyszereti ipar.

1) Alsner József, Szász Régen, viasz, dícsérő oklevél.

2) Bányay Litteráti Károly, Kolozsvárt, illatszerek, dícsérő oklevél.

3) Keszler János, Nagyszeben, albumin, dícsérő oklevél.

4) Luckhardt Oszkár, Brassó, petroleum, érdemérem.

5) Orendi és Scherg, Brassó, szappan, dícsérő oklevél.

6) Popp N. G. Brassó, petroleum, dícsérő oklevél.

7) Schwarzl és Fröhlich, Kolozsvárt, viasz dícsérő oklevél.

8) Nagyszebeni szódagyár érdemérem.

9) Schmidt Béla, Brassó, enyv, dícsérő oklevél.

10) Első erdélyi steáringár Nagy Szeben gyertya és szappanért érdemérem.

11) Tauffer és Gestettner Kolozsvári gyára érdemérem.

IV. csoport: táp és élvezeti szerek.

1) Almágy Lajos, Marosvásárhely, borok, érdemérem.

2) Apór Károly báró Marosvásárhely borok érdemérem.

3) Arzt Pál, Brassó, borok dícsérő oklevél.

4) Bánffy György, gróf, borok, érdemérem.

5) Bánffy Albert báró, borok, dícsérő oklevél.

6) Bartha János, Kolozsvárt, bor, dícsérő oklevél.

7) Bethlen Sándor gróf borok érdemérem.

8) Bethlen Camillo gróf, bor dícsérő oklevél.

9) Bethlen Gábor gróf, bor, dícsérő oklevél.

10) Bornemisza János, báró, borok, dícsérő oklevél.

11.) Budacker Gottlieb, Lekenze, borok, dícsérő oklevél.

12) Földváry Ferencz, Küküllőmegyei borok érdemérem.

13) Gerendi István, Sővényfalva, borok, érdemérem.

14) Medgyesi borkivitteltársulat borok, dícsérő oklevél.

15) Grün Izidor, Maros-Ujvár, borok, érdemérem.

16) Kemény István báró, Csombord, borok, érdemérem.

17) Kenyeres Károly, Brassó, szegzes italok, érdemérem.

18) Kinizi Pál, Szász-Csávás, borok, dícsérő oklevelet.

19) Lengyel Ádám, Torda, borok, érdemérem.

20) Máriaffy Albert, Gyulatelke, borok, dícsérő oklevél.

21) Mikó Imre gróf, Kolozsvár, borok, haladási érem.

22) Mutzig Mátyás, Brassó, szalámi, dícsérő oklevél.

23) Schuster József, Nagy-Szeben, borok, dícsérő oklevél.

24) Sáni László, Kolozsvár, borok, érdemérem.

25) Erdélyi gazdasági egyesület díszokmány.

26) Erdélyi pince-egylet, haladási érem.

27) Telegdi Márton, Szilágy-Somlyó, borok dícsérő oklevél.

28) Teleki Gusztáv gróf, borok, dícsérő oklevél.

29) Teleky grófné, Kendi Lóna, sonka, dícsérő oklevél.

30) Véliscsa Lajos, Bábolna, szilvrium, dícsérő oklevél.

31) Waller G. J., Brassó, örlemények dícsérő oklevél.

32) Zell Frigyes, Brassó, borok, dícsérő oklevél.

33) Zeyk József, borok, dícsérő oklevél.

34) Zsigmond Elek, Kolozsvár, borok dícsérő oklevél.

Mint a nagy-szebeni gyűjteményes borkiállítás tagjai nyertek:

érdem érmét:

35) Reisenberger Vilmos.

Dícsérő okleveleket:

37) Bleyer Mihály.

23) Grofner Mária.

38) Keszler József.

39) Koch József.

40) Steiner József.

41) Jikeli Károly.

42) Kreuzer Károly.

43) Macza János.

A közreműködők érmét nyerte pince egyesület igazgató Dávid Antal Kolozsvárt.

(Folytatása következik.)

BELFÖLD.

Rohi, aug. hó 19. 1873.

Naponta megdöbbenve olvassuk a hírlapokból azon rémes hirt, hogy a veszélyes járvány betegség bérczes hazánk csaknem minden helyeit elborítva tetemes áldozatokat sodor magával. Ezen nem kedvesen látott vendégtől vidékünk július hó közepéig teljesen mentnek hitte magát, de csak hamar csalatkozott eme hiedelmében, mivel a vészhozó cholera-járvány Boérfalva és Rohi községbe elérkezett s mind két községből egy néhány emberi élet áldozata lett. Ezen esetről jegyző Kozma Miklós ur legott jelentést tett járási szolgabíró Molnár Sándor urnak, ki nemes önfelá dozással sietett a jegyző kíséretében a hely-zinére; nagy tevékenységgel és ügybuzgalommal ment házról házra a betegeket személyesen meglátogatni és gyógykezelné; az egészségügyi bizottmány megalakulásáról és betegápolókról hivatali hatalmának egész súlyával intézkedett, az elő járóknak a fertőtlenítést és tisztaság szeretetet oly annyira szívők-re kötötte, hogy most eredményeit örömmel tapasztaljuk a cholera-járvány szűnni kezdése által s mind-ezt hálánk kifejezése mellett csakis a becsület s a nemes tettek elkövetései között megőszült erőlyes szolgabíránk Molnár Sándor urnak köszönhetjük, ki nem tekintve számos tagból álló családjára az önfeláldozás, a veszélyben gyors segélynyújtás iránti jóakarát és emberbaráti őszinte érzetének igen szép bizonyítékát nyújtá a csaknem napontai megjelenése, a betegek sajátkezüleg való ápolása, a lakosság lelkesítése és biztatásai által.

Boérfalvában egy szép tett koszorúzza még nemes keblű szolgabíránk eljárását. A járvány által elsodortak árvaínak ugyanis gabonáit learattatta, annak beszállításáról, az árvékről és a vagyonok feletti további felügyeletről személyes gondoskodott. Fogadja eme nemes áldozatkészségeért közbecsülésünk és tiszteletünk között élő szolgabíránk a járvány által sujtott emberiség s e vidéki román ajku lakosok nevében hálás köszönetünk őszinte vallomását.

Még most sem mulik el nap, melyben szolgabíránk ne látogatná meg a cholera-járvány által sujtott két község betegeit, kiket ő sajátkezüleg gyógykezel is.

Fáradásainak, ügybuzgalmának nemes gyümölcse nem is maradt el, mivel a két községben — viszonyitva más, például Kolozsmegyei községekhez — a cholera-járványban elhaltak száma még feltűnőse okozó csekély s már is annyira lepadt, hogy e kellemetlen járvány véglegesen megszűnt örvendetes reményével vagyunk.

A midőn tehát a tisztelt szerkesztő urat a láposvidéki román ajku nép nevében ezen közleményem becses lapjában való közzétételére tisztelettel felkérém, nem mulaszthatom el ujjolag is soraimat azon hálás köszönet és közohaj ki nem fejezése nélkül a láposvidéki román ajku nép nevében bezárni, miszerint Molnár Sándor urat azon nemes emberbaráti és önfeláldozó munkásságáért, melyet a cholera-járvány elfojtása, a járványban szenvedők gyámolítása és felüdülése érdekében tett, az Isten so-káig, járassunk valamint az összes nyomorban szenvedők javára éltessel s aljon az ég minden járásnak oly nemeskeblű és szép tetteiben gazdag szolgabíró mint a miénk!!!

Több román ajkunak nevében

Kozma Áron,

m. lápos vidéki gör. keleti lelkész.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, aug. 23.

Napoleon napja (aug. 15.) nagy csendben folyt le Franciaországban. A nép részvétlenül viselte magát e napon, a mely csak kevéssel ezelőtt is ünnepnap volt ez országban s orvátokkal szokott megtartatni. Csak néhány bive a bonapartistáknak, a Sz. Helena rend egy pár vitéze nem tudamagától megtagadni, hogy megülje e napot. A palais royal egyik vendéglőjében ugyanis e nap emlékére Belmonte elnöklete alatt bankettet tartottak, ki poharat emelt a „nép által megválasztott mindkét császárra és fiutódjokra,“ egy másik veterán a „valódi fusiora,“ egy harmadik az elnökre (a köztársaság elnökre, de ez el volt hallgatva) a malakoffi és magentai hősre — mint őt Napoleon nevezni szokta — egy negyedik a Vendome-szoborra ültetett poharát.

Napoleon hg e napra Ajaccioba, a Napoleonok fészékébe érkezett, de a mit várt, tüntetést a bukott dynastia javára, nem talált. Egyébiránt a hg a főtáncos elnökének van candidálva.

Megülték e napot, mint ezt másként nem is lehet, Chislehurstban is. Erre vonatkozólag az „Ordre“ a bonapartisták hivatalos lapja azt táviratolja magának e helyről, hogy az ünnepélyen több mint 1000 (!) francia vett részt, magánosok úgy, mint különböző testületek küldöttei.

Délben 12 órakor a templomba vonult a menet s midőn a császárné fiával megjelent, a jelen voltak mélyen meg lettek hatva és szemeik megteltek könnyekkel. Isteni tiszteltet után visszatértek a vendégek a császárné lakására, hol fogadás volt 3 órakor. A trónörökös úgy, mint a császárné szívélyes szavakat intéztek a tisztviselőkhöz. Maga Lulu pedig a szertartás végén megköszöné a megemlékezést és részvétet, melylyel a francia nép részéről ezuttal is találkozott a dynastia. Igérte, hogy hiven fog ragaszkodni atyja, valamint a dynastia alapítójának jelszavához: „Mindent a népért a nép által.“ Szavait tartós „éljen a császár!“ kiáltások fogadták. Ezzel szemben azt írják a „Siécle“-nek Chislehurstból, hogy összesen csak 250 ember volt jelen az érintett ünnepnapon. Ott volt a többi között Rouher és Bapano, 3 tábornok, a többi munkásokból, asszonyokból és fiatal emberekből állott.

XXVII-ik közlemény*)

a „Székely pályadij“ alapról.

A múlt hét folytán adtak a Székely pályadij alapra Gyergyai Árpád orvosudor 5 frt, László Péter 1 frt 60 kr, Bodrogi Sámuel nagy-szebeni ev. ref. pap 2 frt, Maros-Ujvárról Grün Izrael 25 frt, Grün Izák 1 forint, Grün Mihály 1 forint, Grün Salamon 2 forint, Langfelder Dávid 1 forint. Fogadják honfiktársunk s köztük a derék magyar izraelita család a szíves adakozásért Székelyeink nevében a legszíveseb köszönetet.

Szabó Barnabás, szigorló orvos Pestről személyesen adott át nekem e napokban „Buda-pesti gyűjtés“ czim alatt 66 frtot, mint a következő igen tisztelt tudósok és hazafiak nemes adományát. Dr. Wagner János egyetemi tanár 5 frt, Dr. Arányi Lajos egyet. t. 5 frt, Dr. Lumiczser Antal egyet. t. 5 frt, Dr. Poor Imre tanár 5 frt, Dr. Siklós tanár 5 frt, Darvas Ignáz fogalmazó 5 frt, Kapocsányi Mór ügyvéd jelölt 5 frt, Máthé Dénes orv. növ. 5 frt, Gidró László ügyvéd 3 frt, Szombatfalvi Albert ügyvédjelölt 3 frt, Dr. Antal Géza tanársegéd 2 frt, dr. Valaszky Lajos korb. orvos 2 frt, dr. Marosy Kálmán, dr. Csillag Zsig, dr. Csiki Gerő, dr. Haneker Ferencz, dr. Lipsey László, Simon Lajos, Bod Lajos, Boltresz Friyes, Rabakózi Gellért, Hankó Ödön, Kriszhaber J. dr. Jany, Bsiszér János, egy góbb, Amira Imre, Andrásy József egy egy frtot.

Gyűjtő hazánkfia óhajtaná, hogy a pestti lapok is közölnek, ez adakozást, mire tisztelttel fel is kérem azon okból, mert az erdélyrezi lapokat a magyarországi olvasók nem járják s így az áldozók meg sem tudják, ha vajon adományok rendelkezése helyére eljutott-e?

Engedjék meg a nagytekintetű pesti egyetem tudós tanárai és a többi adakozók, hogy őszinte hálaomat fejezhessem ki nagybecsű adományaikért, melylyel úgy a pályadijt, mint az eszme pártolónak erkölcsi súlyát tetemesen növelni szívesek voltak.

Ugyancsak Pestről Baczoni Mátyás orvos t. hallgató beküldött hozzám 16 frtot, mint Kis Gerőly műegyetemi hallgató gyűjteményét a következő hazafiaktól: Márk Károly mérnök 2 frt, Sabeti Béla 4 éves techn. Szabó Jenő 3 éves techn. Szabó Imre 5 éves techn. Csákány Elek 2 éves techn. Novák Antal 3 éves techn. Bodó Ferencz 3 éves techn. Kovács Gyula 5 éves techn. egy-egy forintot. Farkas Albert 2 éves techn. Barátosi György 3 éves techn. Booskor Árpád 3 éves techn. Lázár Imre 3 éves techn. Kovács Domokos 2 éves techn. Csép Albert 3 éves techn. egy-egy frtot.

Ezenkívül ugyancsak Baczoni ur írja nekem, hogy nála is van hét aláíró s reméli, hogy adományaikat e hó végéig begyűjtén, kezeimbe juttatja.

*) A „Székely Hírlap“, „Erdély“ és a „Nemzet“ tisztelt szerkesztőit tisztelttel kérem e körös szíves figyelmékre. J.E.

Fogadják a tisztelt gyűjtők és adakozók meleg köszönetemet fáradozásaikért.

Még két pesti honfiktársamnál tudok e czélra gyűlt áldozatokat, a kiket szívesen kérek azoknak beküldésére, hogy a dühöngő járvány megszűnésével tartandó értekezleten tiszta számadást mutathassak elé.

Ertesütem arról is, hogy Marosszéken sem kíván elmaradni többi társaitól s a doloknál kézenforognak a gyűjtőkre; valamint, hogy a marosszéki ev. ref. espereset választáskor is indítvány következében több buzgó székely lelkész atyánkfiai irtak alá e czélra. Örömmel constatálom e kedvező híreket s még pár hetig nyitva tartom ötezer körül járó ügybarátink általános gyűjtő-ívenem levő dicsteljes névjegyzékét, hogy oda kedves szülőföldem Marosszéki honserető fiainak és leányainak nevét is besorozván, az utókor az összes székelység színtét javát egy szép nemzeti koszoruba fűzve láthassa!

Vajha addig Aranyosszéken is valami örvendetes mozgalom indulna e tárgyban. Onnan addig még csak a tisztikar írta alá, derék alkirálybírájával.

A mai nap takarékpénztárba tettem a hozzám begyűlt 120 frtot és 60 kr, kamatozik tehát együtt 6332 frt 40 kr, fizetetlen van 10 frt 36 kr, az egész pályadijalap 6342 frt 76 kr.

Kolozsvárt, aug. 21. 1873.

Jakab Elek,

NAPI HIREK.

Kolozsvár, augusztus 23. 1873.

— Ő felsége St.-Veisba utazott, hogy Rauscher bibornokot, 50 éves papi jubileuma alkalmából üdvözlje.

— A „Volfskr“ apának egy levelét közli Rauscher bibornokhoz, ez utóbbinak 50 éves papi jubileuma alkalmából, melyben szerencsekívánatait és áldását, egyuttal egy arany érmet küld a szűz Mária képével. — A bibornok Rudolf koronaherezegetől is kapott egy meleg szavakban szerkesztett üdvözlő iratot.

— Színházunhoz a téli idényre, következő tagok lettek szerződöttve: Gerecs, Gerecsné, Melesz Liszka, Kouponovicsné, Káldi karnagynak, Káldiné, Dékán Teréz, Kápolnai János, Tibanyi Miklós, Szigligeti Ferike, Folinsz Hermin, Vincze Mariska.

— Az első szegélyvást lövöldésben ifj. Tauf-fer Ferencz tette e hó 18-án. A jelző járattalanságából ez csak a tárcsa bevételekor tűnven ki, az áldomás a lövészársak számára, mint haljuk, vasárnap aug. 24 én lesz. Az első szegélyvást emlékeül a tárcsa, melyet a lövés hőse megfelelő díszes festménnyel ékített, nevével meg fog örökíteni s annak idejében a löcsarnokban ünnepélyesen lelepleztetni.

— Díjlövészet: lesz vasárnap auguszt 14-én. Kezdődik d. u. 3 órakor. A honvéd fegyverek barátaikat figyelmeztetjük, hogy ez alkalommal ily fegyverek is fognak használatni.

— A legújabb kimutatás a cholera állásáról Kolozsvárt örömhírral lepi meg a közönséget, e szerint tegnap csak egy choleraeset fordult elő. Rég várt szám ez, mitől csak azt kívánjuk, hogy legyen önmagához következetes. Lakosságunk egy elviselhetetlen lidércnyomástól menekszik meg a cholera megszűnésével; vajha minél hamarabb jelenthető, hogy az irgalmatlan vendég, ki 521 egyént fosztott meg nálunk életétől, városunkból teljesen kiköltözött.

— Orbán Balázsnak „Székelyföld leírása“ czimű munkájának 6-ik, és utolsó köteté elhagyta a sajtót. E kötet bolti árban 5 frton szereshető meg.

— Pápan azon a házban, melyben Petőfy lakott (Jokayval és Orlayval) márvány-táblán e fölirat áll: „Petőfi Sándor lakása 1831 oktobertől 1842 augusztusig.“

— A Tordán jövő sept. hó 8-án tartatni szokott — ugynevezett kisasszony-napi országos vásárt — tekintettel a Tordavárosban és vidékén mindedig uralgó cholera járványra betiltottam. Tordán, 1873. aug. 21-én. Miksa Elek, alispán.

— A tordai négyeletet nagy csapás érte, fáradhatatlan könyvtárnoka, árvaházi bizottmányi tag, Májai István né urasszony a járvány áldozata lett. A négyelet elnöke Puhl Ignác né urasszony szerkesztőségünkhez küldött levelében meleg szavakban emlékezik meg az elhunyt érdemeiről s az egylet nevében ad kifejezést a mély gyásznak a közös veszteség felett.

— A nagy-enyedi és kolozsvári ev. ref. főtanodáknál a folyó tanév megkezdése szeptember 1-ről a nevezett városok területén és vidékén elterjedett cholera járvány miatt — elhalasztatik. — Az egyházkerületi állandó igazgatótanácsnak 1873. augusztus 21-én tartott üléséből. Nagy Péter m. k. elnök. Bodor Antal, h. titkár.

— A folyó évi szeptember 1-ső napjára N.-Enyedre hirdetett papi szigorlat hasonlólag elnapoltatik. Nagy Péter m. k. erd. ev. ref. püspök.

— Legújabb táviratok szerint Castellár Londonba, Berlinbe, Bécsbe és Romába megy, hogy a spanyol köztársaság elismertetését kieszközölje. A karlisták pedig Villa-Cinda-Reálban egy 100 tagu republicanus csapatok megtámadták s mind foglyul ejtették.

— Az írói és művészi kör — elhatározta hogy a jubileumot Liszt születése napján oct. 31-én ünnepelné a főváros. A rendezésre nézve legközelebb

bizottság alakul, mely a programot elkészíti. Erről adandó alkalommal. Ugyancsak az írói és művészi kör jövő hó 29-én vagy 30-án nagy hangverseny rendez a kör javára. Több jeles művész már biztonítva van. Hogy csak hármat említsünk: énekelni fognak Minnie Gauck k. a., Nagy-Benza Ida assz. és Bignió, ki Bécsből csak e czélra utazik le hozzánk. Valószínűleg a nemzeti színház zenekara is közreműködik.

— Ujabb táviratok szerint Castelar egész támogatását megígérte a spanyol kormánynak, hogy a köztársaság megmentessék; a karlisták ellen kiáltandó haderő 90,000 rendes és 8000 tartalékosra határozottatott; 60,000 ember szeptemberben mozgósítottak; a cortesülésbe behozottat egy törvény a személyes szabadság felüggyeztetéséről.

— Borszéken egy a környékben is terjedő szövetség alakul; Greguss indítványához képest „a henyé czimek eltörlésére,“ a tagok nem fogadnak el s nem is adnak más czimeket, mint ezeket: asszonyom, uram, kisasszony, vagy legfőlebb „nagyasd.“

— Borszékről tudósítást vettünk, hogy ott Prielle Cornelia tiszteletére ünnepély rendeztetett. A művésznek ajánlkozott ugyan oda vendégszereplésre de az igazgatóság nem adott választ. mi miatt a közönség méltán ingerült.

— Szóts Albert szabadságot állományn honvéd-gyalog-hadnagy, a magyar királyi honvédségben viselt tiszti rangjáról s cziméről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszterium által elfogadtatott.

— sz.—l. Zilahon a cholera-járvány kezdődött f. é. jun. 16-án egy esettel, több eset nem fordult elő jul. 18-ig, mikor aztán kettő adta elő magát s mindkettő halállal végződött. A városi hatóság rögtön egy cholera kórházat rendezett be a leendő betegek részére. Jul 31-én pedig Warga Endre polgármester ur elnöklete alatt cholera bizottság is alakult, mely utczánként beosztott alelnökségek által lelkiismeretes buzgósággal működik közre, hogy a fekete vendég mielőbb eltűzethessék. Minden főbb utczában van jelenleg egy cholera kórház. Három orvost szerződöttetett a város: Dr. Berger, Dombi és Csorba urak személyében, kiknek emberbaráti buzgalmaért, — mert éjet napot összesznek a betegek ápolása körül — halás köszönetünket kifejezni el nem mulasztatjuk. A járvány kezdetétől egész e hó 21-ig összesen 135 cholera beteg közül meghalt 29. Most már a járvány szűnő félben van.

— Gámán Károlyné, Körösy Róza 40 éves korában, M.-Régenben e hó 12-én a cholera áldozata lett.

— Mátrai B. Béla, a fiatal szini nemzedék legtehetségesebb tagja, Kassára szerződött.

— Nyeremény. A budavárosi sorskölesőn legutóbbi húzásánál a 30,000 frtos főnyeremény Dániel Mihály balázsfalvi lakosnak jutott.

— Feleki József pesti ev. ref. lelkész Feleki Miklós színművésznök fia, M.-Vásárhelyre érkezett s bolnap a várbeli templomban egyházi beszédet fog tartani.

— Tótfalusi Gusztáv baritonista, ki az ősi idényre a kolozsvári operához szerződött, az idény kezdetéig a Miklósi színházban fog vendégszerepelni.

— Érdekes festmények. Ligeti Antal ismert festőnk, hir szerint, még e hó folytán Máramarosba, az ugynevezett „Magyar Svájczba“ utazik, hogy az ottani szebb vidékeket lerajzolja. A salugli forrás vidéke, a Pietroza, a vörösmartai szép panoráma két megyére szóló kilátással, a szlatinai sziget táj sat. vannak kiszemelve a megörökítésre. A művész, ki Balaton egy vidékéről oly szép festményeket szolgáltattott, Máramaros gyönyörű hegyes-völgyeit helyein is bő anyagot fog találni.

— Rauscher cardinalis e hó 21-én ünnepelte ötven éves papi jubileumát. Rauscher 1797 october 6-án született Bécsben. Atyja kormánytanácsos volt. 1823. aug. 21-én pappá szenteltetett. 1825-ben a canonjogot tanította Salzburgban. Itt szerkesztette egyháztörténelmének két első kötetét. I. Ferencz ő felsége 1832-ben reá bízta a bécsi keleti académia vezetését. Itt 17 évig működött s ez intézetből vezetés alatt a legderekabb diplomaták kerültek ki. Schwarzenberg Frigyes érsek 1849 jan. 27-én püspökké nevezte ki. Ő felsége 1852-ben mint követet Rómába küldötte. 1853-ban bécsi érsekké nevezte ki. IX. Pius pápa pedig 1855 dec. 15-én cardinalis miltóságra emelte.

— A „Saturday Review“ elismeréssel szól a bécsi kiállítás magyar művészeti tárgyairól, végül azt mondja, hogy az utóbbi husz év alatt a magyarok ép anynyi haladást tettek a művészetben, mint a szabadságban; már most csak arra van szükségök, hogy természeti impulsusukhoz ismeretek is járuljanak.

— Berlin város tanüggye. Berlinvárosának, mint a „Hon“ írja, van 6 gymnásiuma, 2 ipartanodája, 6 reáltanodája, 2 fensőbb nőnevelője s 74 községi iskolája. Ezenek kívül 15 magániskolában egyes gyermekek a község költségén oktatottak. A város felügyelete alatt áll továbbá 74 magániskola, u. m. 36 fensőbb, 21 közép, 3 elemi leánytanoda; 6 fensőbb, 15 közép fiutanoda, 2 vegyes középtanoda, 1 kereskedelmi iskola. Tehát mindössze 189 tanintézet, melyekből 92 az elemi, 38 közép, 59 fensőbb s szakoktatás körébe tartozik. A 16 városi fensőbb tanintézetben van 391 tanító s 19 tanítónő

a 73 vegyes iskolában 73 igazgatótanító, 655 tanító, 162 tanítónő és 302 kézimunka-tanító. Ha ezekhez hozzászámítjuk a 91 iskolaszolgát s 2 rendanost, e város által direkt alkalmazott személyzet összes száma 1695 leend. — Az iskolához felügyelő bizottság 30 tagból áll s az iroda 24 hivatalból. A bizottság alatt ezen 54 iskolai küldöttség 906 személylyel s ezenkívül minden iskolának van előjárósága, melyben jelenleg 172 lelkész, 348 polgár s 71 nő működik. A városi iskolaügy vezetése tehát összesen 1552 személyt vesz igénybe. Ha ehhez a tanítókat s a magániskolák 853 tanítót is hozzászámítjuk, az eredmény az lesz, miszerint Berlinben 4100 egyének kell hivatalból a városi tanügyért munkálkodnia.

— Bismark hg. Bécsben. Egybehangzó jelentések szerűt Bismark hg. legközelebb Bécsbe érkezik, s ha megemlíti, hogy ugyanakkor fog Bécsben időzni a román fejedelem is, meg is nevezük, hogy Bismark ezuttal Bécsben időzése mily irányu kombinációkra fog használatni.

— A pápa egy levélben bűnbocsánatot hirdet mindazoknak, kik a szeptemberben tervezett három búcsuban részt vesznek és azoknak, kik a templomban imádkoznak az igazi keresztények egyetértésére, s tévhit kiirtására, va amint a bűn sok megtérítésért.

— Hála nyilatkozat. Ferjem Borbély Lajos, az uralkodó járványban f. hó 12-én elhalt, erről a „Victoria“ biztosító társaságot, melynél az 559. és 2235 számú kötvények által volt biztosítva, azonnal értesítém s a nevezett társaság mindkét biztosított összeget a legnagyobb készséggel és pontossággal lefizette. Belső háláérzettel indítatva a legforróbb köszönetemet nyilvánítom a „Victoria“ biztosító társaságnak a velem szemben tanúsított eljárásáért s az életbiztosítást, melynek jótékonyaságáról személyesen volt alkalmam meggyőződést szerezni, mindenkinek a legjobb tudattal ajánlom. (Kolozsvárt 1873. aug. 20-án. özv. Borbély Lajosné, névű Rozner Márton. Szolnay Ferencz, Vasady Gyula mint tanuk.

KÖZGAZDASÁG

Adalékok a gabonarozsda kérdéséhez.

De Bary észlelte a gabonarozsádorl eléggé ismereteket. A népszerűsítő, illetőleg fordítók megtették e részben kötelességüket. Az urofofélék sokalakuságát és vándortermészetét annyian és oly részletesen köztölték, hogy róluk ismétlés nélkül egy sort sem írhatnák.

E törekvést csak helyeselni lehet, mert az alaki ismeret okvetlen föltéte a megfigyelésnek, előkészület a kérdéses jelenség megfigyelésére és elhárítására. Minthogy a természettudományban az utánnyomozást tartom legbiztosabb bizonyítéknak, azért én is vizsgálom alá vettem az ugynevezett sóskafe Accidiumát s göröcsven valamint kísérleteim által meggyőződtem arról, hogy a sóskafe levelei csakugyan az Accidium sporáknak fészkei, a melyek életet folytatandók, a gabonaművekre vándorolnak, a hol egészen más alakban a veszélyes roszdát nemzik. Azonban ismervén a magyar Alföldet, a hol a rozsda ez idő szerint legtöbb kárt okozott, meg nem nyughattam azon véleményben, mely szerint az Alföldön is egyes-egyedül a sóskafe a veszély terjesztője. Ugyanis Szegeden 4 évi tartozkodásom ideje alatt szerzett füvészetit tapasztalat alapján állíthatom, hogy az alföldi mezőkön sóskafe. — Berberis vulgaris L. — nincsen: ezt nevével sem ismeri az alföldi ember.

Budapest, Vác, Magyar-Óvár, Nyitra, Tata, Székesfehérvár vidékein is csak ritkán találhat a botanikus egy-egy ilyen cserjére, ha csak különösen cultivált ligetekben, angolkertekben, vagy sétányokon nem keresi föl. Kolozsvár körül a bácsi torokban, a Bükkben, a feleki erdőségeken, Szucsák mellett találtam egyes ilyen cserjékre. Ha már most meggondoljuk azt, hogy a különben is ritka sóskafe a hegyes vidékek növénye és hogy a legnagyobb kór az Alföldön volt, lehetetlen az ok és okozat összefüggése fölött nem kételkednünk.

(Folyt. köv.)

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten augusztus 23. d. e. 10 ó. 30 p.
Erkezett augusztus 23. d. e. 11 ó 30 p.

Szerb conssessusi kir. biztos Mollináry tábornokszernagy lesz.

A „Reform“ szerint Simonyi Ernőt a szerdai népgyűlésen tartott beszéde miatt felségsejtési pörbe akarják fogni.

Panosova főispánjává Stanosich György temesvári törvényszéki bíró nevezetett ki.

József főherczeg tegnap a honvédcsapatok megvizsgálása végett Zágrábba érkezett.

Az hirlik, hogy a francia fusio végleg meghiusult volna a lobogó kérdés miatt.

A hivatalos Carlista jegyzék a Bilbaoi kikötőben a vörös keresztre és fraczia hajókra történt lövéseket tévedésnek nyilváníti.

CHOLERA KOLOSVARTT

1) Auguszt. hó 21-ről hivatalos kimutatás szerint átjött cholera-beteg 125; aug. 22-én éji 12 óráig újabb betegségi eset fordult elő 1, összesen 126.

Ezekből meghalt a fenirt óráig 3, meggyógyult 5, gyógykezelés alatt maradt 118.

2) Felek község. auguszt. 21-ről átjött 6. aug. 22-én szaporodott 1 összesen 7.

Ezekből meggyógyult 1 meghalt — gyógykezelés alatt maradt 6.

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Sz. 3959. 1873.

(332)

(1—3)

f. u.

Árlejtési hirdetmény.

A marosvásárhelyi királyi tábla területén lévő börtönökben és fogházakban lévő rabok, illetőleg foglyok élemezésének, az 1874. évre általános bérlet útján biztosítása végett f. évi **september-hó 25-dik napján d. e. 10 órakor** a marosvásárhelyi magyar királyi főügyész irodájában zárt ajánlatokkal egyben-kötött nyilvános árlejtés fog tartatni. A bérletbe bele foglaltatnak, a 22 királyi törvényszéki börtön és azokhoz tartozó összes járásbíróságok melletti fogházak együtt-tesen és úgy az egészséges, valamint a beteg rabok és foglyok élemezése, és az utóbbiak számára külön rendelvénnyel melletti kiszolgáltatandó külön élelmi cikkek, és italok szolgáltatása is együttesen.

A vállalkozni szándékozók felhivatnak annál fogva, hogy 5000 forint bérlet pénz és szabályszerű bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat a fenn írt napot megelőző napon délutáni 5 óráig, ezen királyi főügyészhez annyival bizonyosabban be-kiadják, minthogy azontúl nem fog elfogadtatni.

Az írásbeli ajánlatokban, az ár, melyért a vállalkozó a napi főtt étel adagokat, az ahoz tartozó egy font kenyérral és külön, melyért egy font kenyeret adni, úgy-szintén azon százalék mennyiség is, melyet a külön rendelvénnyel szerénti cikkek áránál a piaci árból leengedni kész, nem csak számmal, hanem betűvel is hatá-rozzatán kiírandó.

Oly ajánlat, hogy az ajánlattevő bármely vállalkozónál bizonyos % -al, vagy határozott összeggel olcsóbban vállalkozik, tekintetbe vétetni nem fog.

Továbbá az írásbeli ajánlatokhoz, melynek borítékán következő felírás hasz-nálendő: „Ajánlat a marosvásárhelyi királyi-tábla területén börtönök és fogházak-bani rabok élemezése iránt” — az illetőnek illetékes hatósága által kiállított előéleti és vagyoni bizonyítványa is melléklendő.

Azok is, kik a nyilvános árlejtésen akár személyesen, akár köllőleg igazolt meghatalmazottjaik által részt kívánnak venni, tartoznak a fentebb megállapított bérletpénzt, mennyiben azzal ellátott írásbeli zárt ajánlatuk nincs beadvá, az árlejtés kezdetével, vagy annak folyamában is, befejezése előtt letenni, s annak letétele előtt tett szóbeli ajánlat, szintugy mint az írásbeli tekintetbe nem vétendő.

Végre a nyilvános árlejtésnél a bérletpénz letételével elkötelezte magát minden ajánlattevő, hogy az árlejtési feltételeknek magát kivétel nélkül aláveti, ugyan ez határozottan kifejezendő az írásbeli ajánlatokban, azoknak különben tekintetbe nem vehetése terhe alatt. Az árlejtési feltételek pedig, ezen királyi főügyészéig ígató hivatalában vannak letéve, s a hivatali órák alatt, bár mikor megtekinthetők.

Az ajánlattevőket az árlejtésnél akár szóval, akár írásban tett ajánlataik kötelezik, az államot ellenben csak akkor, ha egy hó folyama alatt magán alku útján előnyösebb szerződést kötni képes nem leendő.

Marosvásárhelyt, 1873. augusztus 19.

GYARMATHY SÁMUEL, királyi főügyész.

Sz. 1273. 1884.

1873.

(331)

(2—3)

Udvarhelyszék homoródi járásában, a Patakfálvával csoportosított 7 — és Szent-Mártonnal csoportosított 6 község körjegyzői állomásai lemondás folytán megüresülvén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

Mindkettő javadalmazása 400 frt. fizetés és lakás.

A pályázni kívánók az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 74 §. esetleg, Ud-varhelyszék törvényhatósági bizottsága idei 197 sz. határozatában jelzett ok-mányokkal szerelt folyamodásaikat a **választás előtt 48 órával** alól-irtozh adják be.

A választás határideje Patakfálvára **augusztus 31-én**, H.-Szent-Mártonra **september 28-kán** mindég reggel 9 óra és helye a neve-zett központi községek háza.

H.-Szent-Márton, augusztus 15-én, 1873.

JAKAB GYULA, homoród-járási dultó.

Sz. 341. 1873.

(330)

(3—3)

Árlejtési hirdetmény.

A parajdi m. kir. sóbányánál a gépely fogat és más fuvar szolgálatok, a következő három évre u. m. 1874. január 1-től 1876. december végeig ugyancsak magán vállalkozónak lévén átengedendők, az árlejtés ezen célból folyó évi **september-hó 24-kén délelőtti 10 órakor** fog a parajdi m. kir. sóbánya-hivatal irodájában megtartatni.

Ezen árlejtésnél az eddigi 1 ⁹⁰⁰/₁₀₀₀ krajczár mázsá díj fog kikiáltási ár-nak vétetni.

A bérletpénz mint egyszersmind előleges biztosíték 100 az-az egy száz

forintban o. é. állapittatván meg, ezt minden az árlejtéshez hozzá szólni ki-vánó magával hozni kötele.

Az árlejtést megelőző nap estvéjéig írásbani ajánlatok is elfogadtatnak, de azok 50 krajczáros bélyeggel és az előbbirt bérletpénzzel ellátva, pecsét. jegy alatt kell hogy a sóbánya-hivatalnak benyújtassanak.

Az árlejtés és bérlet körülményes pontozatai a szokott hivatalos időben a parajdi m. kir. sóbánya-hivatal irodájában naponta megtekinthetők.

M. kir. sóbánya-hivatal Parajdon, 1873. augusztus 18-kán.

Nem hivatalos.

(335)

(1—2)

Hirdetmény.

Miután a cholera járvány városunkban csaknem egészen megszűnt, iskolánk-ban az **új tanév a szokott időben az-az szeptember 1-én fog k. z. dődni**, miről a t. cz. közönséget tisztelettel értesíti.

Beszterczén, 1073. aug. 21-én.

A beszterczei g. mnasium s azzal összekötött tanintézetek igazgatója.

(333)

(1—*)

ALLENBERG LÁZÁR

tudakozó-, közvetítő-, bizományi- és nemzeti
HORDÁR-INTÉZETÉBEN

Kolozsvártt

Kerestetnek:

1000 frt. két házra, prima loco betáblázásra.

Egy nagy bolt, a piaczoron.

Kisebb és nagyobb jószágok haszonbérbe.

Házakat, bel- és külvárosban megvenni.

Nagyobb, kisebb lakások.

Kolozsvári takarékpénztári részvények.

Egy nagy vendég-fogadó, bérbe ki venni helyt.

1500 frt. kölcsömbé, kamatba kap az illető

szállást, mely 2 szoba, konyhából áll.

Találtatnak:

Zsákok kölcsömbé, darabja 7 napra 2 kr., nagy összeg több időre olcsóbb, Allenberg

Lázárnál

Egy szép telek, küll. monostortoronyba eladó.

Nevelő- és nevelőné, tudnak: magyar, német, francia nyelvet és zongorát.

Több-féle saállítások, kiadók.

Gazdatisztok, ipánok, házmesterek és inasok.

Egy egész új Wertheim-Cassa, 10 mázsás 3-os szám, olcsó áron eladó.

1000 arany, 1-ső helyeni betáblázásra kölcsömbé kiadó 12%-re

Jószágok, haszonbérbe kiadók

Szakácsnék, dajkák, szobaleányok és szolgálók.

Pénz, váltóra.

Egy jó kertész.

Tisztelettel kérjük a t. cz. közönséget, iparos, háztulajdonos, földbirtó-kos és bérlo urakat, hogy minden ügyben, ugymint: haszonbér, pénzkölcsön, kiadó lakás, cseléd- és munkások szerzése, cserék, eladás és vevések, stb.-ben irodámat megkeresni sziveskedjenek. (Hiduteza, Ákoncz-ház.)

Legujabban megjelentek és

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A világtörténet dióhéjban.

A történetben legalább tájékozást szerezni óhajtok s az „érettségi vizsgá-latra” készülő tanulók számára.

Irta Tarnóczy Tivadar, tanár. Ára 1 frt 25 kr.

Az 1873-dik évi országgyűlési törvényezikkek.

I. füzet. I — XVIII. Ára 50 krajczár.

GONDÜZŐ,

eredeti adomák és humoreszkek tárháza.

Recipeül ajánlja Vasadi Balogh Lajos. Ára 60 kr.

Szűnőrákra.

A magyar ember új házi könyvtára. Több jeles szerző műveiből. Diszes borítékban. Ára 60 kr.

SEINGALTI,

Casanova Jakab emlék-iratai és kalandjai.

Fordította Halasi O. I. kötet. Ára 80 kr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében kaphatók:

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór. Ára 5 frt.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költemé-nyei. 2 kötet. Pompás diszkötésben. Ára 3 frt 20 kr.

BESZÉLYEK,

német, francia és angol eredeti után fordították többen. Ára 1 frt.

A komédia elmélete.

A Kisfaludy-társaság által jutalmazott pályamunka.

Irta Név László. Ára 1 frt.

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította

Petőfi Sándor.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

Köte 2 frt 20 kr.

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította

Balázs Frigyes.

Ára 1 frt 20 kr.

Egy kép a forradalomból.

Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán. Ára 1 frt.

A törvényszéki orvostudo-mány gyakorlati kézikönyve,

különös tekintettel a legujabb szabályrendeletekre,

orvosok, jogtudók és tanulók számára.

Irta dr. GROSZ LAJOS,

az országos közegészségi tanács rendes tagja és jegyzője; m. k. államvasúti igazgató főorvos; egyetemi m. tanár; a budapesti kir. orvos-egylet, a m. k. természettud. társulat, a bécsi cs. kir. állat-növénytan, az alsórajnai természet-orvostani, a német törvényszéki lélek-tani tudományos egyletek tagja.

Ára 3 frt 60 kr.

Szabályrendelet

az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 75 §§. értelmében

a körjegyzői hivatal

ellátására előirt képesség beigazolása végett megkívántató szigorlat tárgyai és megtartási módja iránt. (Lenyomat a „Budapesti Közlönyből.”)

Ára 10 kr. Postán küldve 12 kr.

(334)

(1—3)

Kiadó

Kolozsvártt, a piacz-soron a 11-dik számú házban, a Papp s Meskó urak boltja felett **az egész emelet és egy kicsibolt.** Ertekezhetni ugyanott és a Cziriák és Stark üzletében.

AZ**első temetkezési intézetet**

folyó 1873-dik év augusztus-hó 14-dikétől kezdve, átvette

CZECZ JÁNOS és TÁRSA,

s máttól kezdve a fölvételi iroda, bel-középutczában a **Fölly-háznál** van, a hol a jelen pénzvizonyokhoz képest feltűnő olcsó árban, gyorsan és pontosan fognak a temetkezési felszerelések eszközöltetni.

Ennek folytán van szerencsénk tisztelettel tudatni, hogy átvevén az **első temetkezési intézet kezelését**, azt addig is, míg az eczélra felvett helyiségre bérrendezhetnők, **üzletünkbe helyeztük át** s bátrak vagyunk

szolid és pontos szolgálatunkat

minden, a temetkezési felszerelésre és azzal járó intézkedésekre vonatkozólag, a n. érd. t. cz. közönségnek felajánlani.

Kolozsvártt, augusztus 14-kén, 1873.

Tisztelettel:

Czecz János és Társa,

bel-középutcza 5 sz. Fölly-ház.

(321)

(3—3)

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdász betűivel Kolozsvárt.